

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 134/18

Λουξεμβούργο, 19 Σεπτεμβρίου 2018

Απόφαση στην υπόθεση C-41/17
Isabel González Castro κατά Mutua Umivale, Prosegur España SL και
Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)

Οι έγκυοι, λεχώνες και γαλουχούσες εργαζόμενες που εκτελούν εργασία κατά βάρδιες, μέρος των οποίων πραγματοποιείται σε νυκτερινό ωράριο, πρέπει να θεωρούνται ως απασχολούμενες σε νυκτερινή εργασία, απολαύουν δε της ειδικής προστασίας από τους κινδύνους τους οποίους μπορεί να ενέχει η εργασία αυτή

Η Isabel González Castro εργάζεται ως φύλακας ασφαλείας για την Prosegur España SL. Τον Νοέμβριο του 2014 γέννησε ένα αγόρι το οποίο και θήλασε. Από τον Μάρτιο του 2015, η I. González Castro εργάζεται σε ένα εμπορικό κέντρο, με εναλλασσόμενο κυκλικό ωράριο στο πλαίσιο του οποίου πραγματοποιεί οκτάωρες βάρδιες, μέρος των οποίων εκτελεί σε νυκτερινό ωράριο. Η I. González Castro επιδίωξε την αναστολή της συμβάσεως εργασίας της και τη χορήγηση του επιδόματος λόγω κινδύνου κατά τη γαλουχία το οποίο προβλέπεται από την ισπανική νομοθεσία. Προς τούτο, ζήτησε από τη Mutua Umivale (ιδιωτική εταιρία αλληλασφαλίσεως χωρίς κερδοσκοπικό σκοπό η οποία καλύπτει τους κινδύνους του εργατικού ατυχήματος και της επαγγελματικής ασθένειας) να της χορηγήσει ιατρικό πιστοποιητικό που θα βεβαίωνε την ύπαρξη κινδύνου για τον θηλασμό τον οποίο ενείχε η θέση εργασίας της. Επειδή το αίτημά της απορρίφθηκε, η I. González Castro άσκησε ένσταση η οποία επίσης απορρίφθηκε. Στη συνέχεια προσέφυγε κατά της απορρίψεως αυτής ενώπιον του Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Ανώτερου Δικαστηρίου της Γαλικίας, Ισπανία).

Η οδηγία 92/85 για την υγεία και την ασφάλεια των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων¹ ορίζει μεταξύ άλλων ότι οι εργαζόμενες αυτές δεν πρέπει να υποχρεούνται να εκτελούν νυκτερινή εργασία κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης τους, καθώς και επί ορισμένο χρονικό διάστημα μετά τον τοκετό, με την επιφύλαξη της υποβολής ιατρικού πιστοποιητικού που βεβαιώνει την ανάγκη του μέτρου αυτού όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία τους. Η δε οδηγία 2006/54 για την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης² προβλέπει αντιστροφή του βάρους αποδείξεως. Ειδικότερα, όταν πρόσωπο που κρίνει ότι θίγεται από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης επικαλείται, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, πραγματικά περιστατικά από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης, επιβάλλεται στον καθού το ένδικο βοήθημα να αποδείξει ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Στο πλαίσιο αυτό, το Tribunal Superior de Justicia de Galicia αποφάσισε να υποβάλει ερωτήματα στο Δικαστήριο. Το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται, αφενός, σχετικά με την ερμηνεία της κατά την οδηγία 92/85 έννοιας της «νυκτερινής εργασίας» όταν η ως άνω νυκτερινή εργασία συνδυάζεται με εργασία κατά βάρδιες. Το δικαστήριο αυτό κρίνει, αφετέρου, ότι η αξιολόγηση των κινδύνων τους οποίους ενέχει η θέση εργασίας της I. González Castro ενδέχεται να μη διενεργήθηκε κατά τρόπο ορθό και ότι υφίσταται, στην πραγματικότητα, κίνδυνος για την υγεία ή την ασφάλειά της. Ζητεί κατά συνέπεια να διευκρινιστεί αν, στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εφαρμοστούν οι κανόνες της

¹ Οδηγία 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων (ΕΕ 1992, L 348, σ. 1).

² Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (αναδιατύπωση) (ΕΕ 2006, L 204, σ. 23).

οδηγίας 2006/54 περί αντιστροφής του βάρους αποδείξεως και, για την περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν η ενδιαφερόμενη εργαζόμενη ή, αντιθέτως, ο καθού το ένδικο βοήθημα, δηλαδή ο εργοδότης ή ο φορέας που είναι υπεύθυνος για την καταβολή του επιδόματος λόγω κινδύνου κατά τη γαλουχία, φέρει το βάρος να αποδείξει ότι η προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή η τοποθέτηση της ενδιαφερόμενης εργαζομένης σε άλλη θέση είναι τεχνικώς ή αντικειμενικώς αδύνατες ή δεν είναι εύλογο να απαιτηθούν.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο αποφαινεται, πρώτον, ότι η οδηγία 92/85 εφαρμόζεται σε περίπτωση κατά την οποία η εργαζόμενη σε βάρδιες εκτελεί μόνο μέρος της εργασίας της σε νυκτερινό ωράριο. Το Δικαστήριο παρατηρεί καταρχάς ότι η οδηγία 92/85 δεν περιέχει διευκρινίσεις ως προς το ακριβές περιεχόμενο της έννοιας της «νυκτερινής εργασίας». Επισημαίνει ότι από τις γενικές διατάξεις της οδηγίας 2003/88 για την οργάνωση του χρόνου εργασίας³ προκύπτει ότι εργαζόμενη σε βάρδιες η οποία εκτελεί μόνο μέρος της εργασίας της σε νυκτερινό ωράριο πρέπει να θεωρηθεί ότι εκτελεί εργασία κατά τη «νυκτερινή περίοδο» και κατά συνέπεια να χαρακτηριστεί ως «εργαζόμενος τη νύκτα». Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι ειδικές διατάξεις της οδηγίας 92/85 δεν πρέπει να ερμηνεύονται ούτε κατά τρόπο λιγότερο ευνοϊκό απ' ό,τι οι γενικές διατάξεις της οδηγίας 2003/88 ούτε κατά τρόπο που να αντιβαίνει στον σκοπό της οδηγίας 92/85, ο οποίος συνίσταται στην ενίσχυση της προστασίας των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων. Το Δικαστήριο προσθέτει ότι, προκειμένου να τύχει της προστασίας αυτής στο πλαίσιο της νυκτερινής εργασίας, η ενδιαφερόμενη εργαζόμενη οφείλει να υποβάλει ιατρικό πιστοποιητικό που βεβαιώνει την ανάγκη του μέτρου αυτού όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία της. Το Tribunal Superior de Justicia de Galicia θα πρέπει να ελέγξει κατά πόσον η προϋπόθεση αυτή συντρέχει εν προκειμένω.

Δεύτερον, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι οι κανόνες της οδηγίας 2006/54 περί αντιστροφής του βάρους αποδείξεως εφαρμόζονται σε μια περίπτωση όπως αυτή της I. González Castro εφόσον η ενδιαφερόμενη εργαζόμενη επικαλείται πραγματικά περιστατικά από τα οποία πιθανολογείται ότι η αξιολόγηση των κινδύνων τους οποίους ενέχει η θέση εργασίας της δεν συμπεριέλαβε ειδικό έλεγχο που να λαμβάνει υπόψη την ατομική κατάστασή της, γεγονός που επιτρέπει έτσι να συναχθεί τεκμήριο περί υπάρξεως άμεσης διακρίσεως λόγω φύλου, κατά την έννοια της οδηγίας αυτής. Το Δικαστήριο τονίζει συναφώς ότι, στο μέτρο κατά το οποίο η οδηγία 92/85 προβλέπει ότι οι έγκυοι, λεχώνες και γαλουχούσες εργαζόμενες οι οποίες ασκούν νυκτερινή εργασία τυγχάνουν ενισχυμένης και ειδικής προστασίας κατά του ιδιαίτερου κινδύνου που μπορεί να αντιπροσωπεύει η άσκηση τέτοιας εργασίας, η αξιολόγηση των κινδύνων τους οποίους ενέχει η θέση εργασίας των εργαζομένων αυτών δεν μπορεί να υπόκειται σε λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις από εκείνες που ισχύουν στο πλαίσιο του γενικού καθεστώτος της οδηγίας αυτής που ορίζει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν σε σχέση με οιαδήποτε δραστηριότητα ενδέχεται να ενέχει συγκεκριμένο κίνδυνο για τις ως άνω εργαζόμενες. Το Δικαστήριο προσθέτει ότι η αξιολόγηση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει ειδικό έλεγχο που να λαμβάνει υπόψη την ατομική κατάσταση της συγκεκριμένης εργαζομένης προκειμένου να κριθεί αν η υγεία και η ασφάλειά της ή η υγεία και η ασφάλεια του τέκνου της είναι εκτεθειμένες σε κίνδυνο. Ελλείψει του ελέγχου αυτού, θα συνέτρεχε περίπτωση λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης ή άδειας μητρότητας, κατά την έννοια της οδηγίας 92/85, πράγμα που θα συνιστούσε άμεση διάκριση λόγω φύλου, κατά την έννοια της οδηγίας 2006/54, οπότε και θα ήταν δυνατή η αντιστροφή του βάρους αποδείξεως. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, κατά τα φαινόμενα, η αξιολόγηση των κινδύνων της θέσεως εργασίας της I. González Castro δεν συμπεριέλαβε τέτοιον έλεγχο και ότι η ενδιαφερόμενη υπέστη δυσμενή διάκριση. Εναπόκειται στο Tribunal Superior de Justicia de Galicia να ελέγξει αν τα πράγματα έχουν όντως έτσι. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, ο καθού το ένδικο βοήθημα φέρει το βάρος να αποδείξει το αντίθετο.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του

---

³ Οδηγία 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ 2003, L 299, σ. 9).

Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582